

Některé metodologické problémy

Sociologický výzkum v umění a kultuře

Problémy výzkumu v sociálních vědách

- ▶ Multiparadigmatičnost → závěry mají vždy pravděpodobnostní charakter
- ▶ Nálezy bývají platné jen pro prostředí, ze kterého jsme sebrali data
- ▶ Ustavit důkaz o kauzalitě je obtížné, ne-li nemožné

Problémy výzkumu v sociálních vědách

- ▶ V sociálních vědách prakticky nikdy nebudeme pracovat s úplně popsáním přirozeným systémem
- ▶ Je nutné pracovat s redukováným popisem reality → budeme vždy vystaveni zkreslení

Redukce

- ▶ Počtu pozorovaných proměnných
- ▶ Počtu analyzovaných vztahů mezi nimi
- ▶ Populace na vzorek
- ▶ Časového kontinua na popis jednoho, nebo několika málo časových bodů

Rozdíly z hlediska transformace informace

Kvantitativní výzkum

silná standardizace →

Vysoká reliabilita

silná redukce →

Nízká validita

Kvalitativní výzkum

slabá standardizace →

Nízká reliabilita

volná forma otázek a
odpovědí →

Vysoká validita

Metodologie – validita

- ▶ Validita = platnost metody, správnost
  - ▶ Správnost vůči cíli = měřím skutečně to, co chci měřit
- ▶ Typy validity (Kerlinger)
  - ▶ Vnitřní validita (validita jednotlivého projektu)
    - ▶ Projekt adekvátní vzhledem k cílů a hypotézám
    - ▶ Randomizace
    - ▶ Kontrola nad nezávislými proměnnými
  - ▶ Vnější
    - ▶ Reprezentativnost
    - ▶ Zobecnitelnost

Metodologie – validita

- ▶ **Dosahování validity**
  - ▶ Operacionalizace
  - ▶ Ověřování formulací
  - ▶ Statistické metody
  - ▶ Validace

Operacionalizace

- ▶ Teoretické pojmy nemůžeme pozorovat přímo
- ▶ TP → znaky a indikátory → realita
- ▶ Operacionalizace = transformace TP do podoby měřitelných znaků
- ▶ Operacionalizace – explikace

Metodologie – reliabilita

- ▶ Reliabilita = spolehlivost a stálost dat
- ▶ Nespolehlivá metoda nemůže být validní!

- ▶ Druhy reliability
  - ▶ Stabilita → retest
  - ▶ Konzistence → split-half, podvýběry
  - ▶ Ekvivalence → klasifikace, kategorizace = třídění
  - ▶ Objektivita → výzkumník, explikace

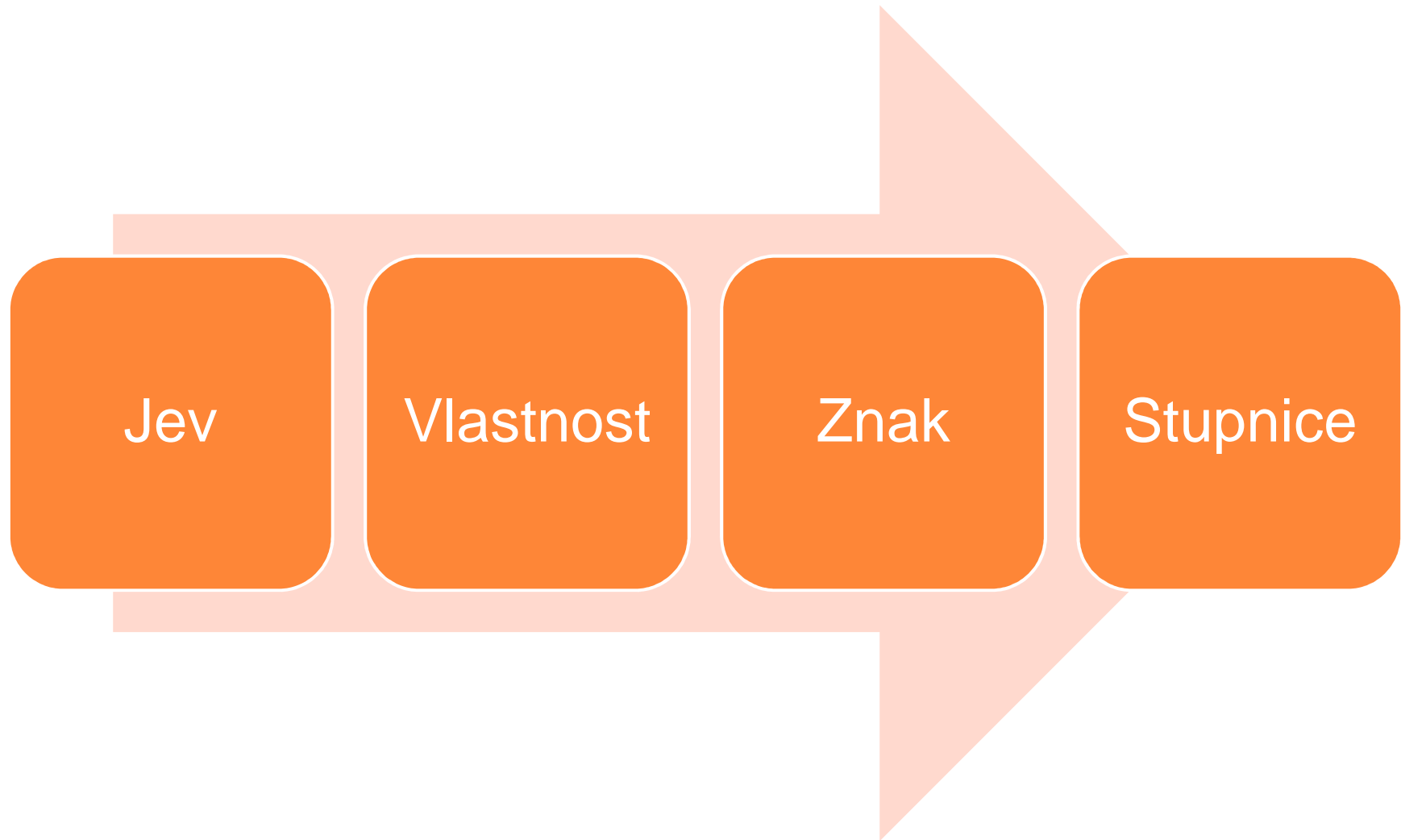
Metodologie – reliabilita

- ▶ **Klasifikace**
  - ▶ Enumerace
  - ▶ Definice
  - ▶ Kvantitativní třídění
  - ▶ Intervaly

- ▶ **Explikace (zvětšuje objektivitu)**
  - ▶ Shodné porozumění pojmům
    - ▶ EXPLIKANDUM
    - ▶ EXPLIKÁT

- ▶ **Kvantifikace**

Kvantifikace

Kvantifikace – druhy znaků

- ▶ **Nominální**
  - ▶ **Výčet variant (bez pořadí; vzájemně se vylučují)**
  - ▶ Dichotomické, polytomické
  - ▶ 1-0, ano – ne, je – není

- ▶ **Ordinální**
  - ▶ **Určené pořadím**
  - ▶ Slovní („nahrubo“): špatný – lepší – nejlepší
  - ▶ Určení pořadí: základní – střední – vysokoškolské vzd.
  - ▶ Stupnice s nestejnými intervaly: příjem do 15, do 100, nad 100

- ▶ **Kardinální**
  - ▶ **Kvantitativní měřitelné (lze matematicky vyjádřit poměr/rozdíl)**
  - ▶ Intervalové (o kolik)
  - ▶ Násobné (kolikrát)

Kvantifikace – druhy stupnic

▶ Nominální

- ▶ Výčet
- ▶ Logická rovnost a různost

▶ Pořadové (ordinální)

- ▶ Nejčastější
- ▶ Logická rovnost a různost + relativní velikost
- ▶ Silně podmíněny operativní definicí znaku

▶ Intervalové

- ▶ Nejpřesnější
- ▶ Se smluveným bodem +/-
- ▶ S výchozím bodem 0